

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ถ้าจะวิเคราะห์การศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันจะ เห็นได้ว่ากำลังมีปัญหา เกิดขึ้น มากมาย ซึ่งทำให้การศึกษาไทยไม่บรรลุจุดมุ่งหมายตามความคาดหวังของสังคม ถึงแม้ว่าขณะนี้ ปัญหาบางประการสามารถแก้ไขได้ ก็มีปัญหาคืออื่น ๆ เกิดตามมาอยู่ตลอดเวลา วิธีการแก้ปัญหา ที่ใช้กันอยู่ยังไม่ค่อยได้ผล จึงจำเป็นต้องหากระบวนการที่ตีมาแก้ปัญหาทางการศึกษาต่อไป และดู เหมือนว่าปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษาจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น วิชาการ ก้าวหน้าจนไม่สามารถควบคุมนำไปใช้ในทางที่ถูกต้อง ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากร ทางการศึกษาไม่มีคุณภาพ ปัญหาเวลาในการศึกษาไม่เหมาะสมกับผู้เรียน และอุปสรรคของการ เรียนอันเนื่องมาจากปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล จากปัญหาที่ค้นพบเหล่านี้จึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องนำเอา เทคโนโลยีทางการศึกษา เข้ามาใช้ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนนักเรียน ที่มี เป็นจำนวนมาก ในช่วง เวลาอันจำกัดนั้นให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของ การจัดการการศึกษา เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครูและปัญหาการขาดสถานที่เรียนของนักเรียน อันจะมีผลทำให้ประหยัดเวลา สถานที่ และกำลังทรัพย์ และช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสเล่าเรียน ตามความสามารถของตนเอง (เป็เรื่อง ภูมิ 2519 : 47-50 ; นิพนธ์ สุขปริดี 2519 : 15)

ในการศึกษาทั่วไปต่างก็ได้้นำเอาสื่อการสอนและหลักการใช้สื่อประกอบการสอนไปใช้ ในการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย นอกจากนั้นบรรดานักวิจัยทางการศึกษาดังก็ได้ทำการ ศึกษาค้นคว้า เพื่อนำผลมาสนับสนุนคุณค่าทางการศึกษาของสื่อและวิธีการใช้สื่อประกอบการสอน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เน้นกันส่วนใหญ่ในสื่อที่ให้ภาพ เป็นสำคัญ เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ และ โทรทัศน์ เป็นต้น (เป็เรื่อง ภูมิ 2519 : 1) จากข้อเท็จจริงนี้เอง ทำให้ทราบได้ว่า สื่อ การเรียนการสอนที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในแง่ของมีคุณค่า ราคาถูก ง่าย ไม่ต้องการ อุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบ และยังไม่มีสื่อใดทำลายสถิตินี้ก็คือ หนังสือภาพ

หนังสือภาพ (picture books) เป็นหนังสือที่มีรูปภาพเป็นส่วนอธิบายเรื่อง หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่มีภาพและ เนื้อเรื่องมีความสำคัญเท่ากัน ได้แก่หนังสือภาพ ก.ไก่ หนังสือภาพ สอนภาษาอังกฤษ เอ บี ซี ดี เป็นต้น หนังสือภาพแบบในปัจจุบันเกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศญี่ปุ่นใน คริสตศตวรรษที่ 12 โดยจิตรกรชาวญี่ปุ่นชื่อ คาคุยู (Kakuyu) ได้สร้างหนังสือภาพชื่อ สครอล ออฟ แอนนิมอลส์ (Scroll of Animals) โดยไม่มีคำบรรยาย มีภาพเป็นส่วนอธิบายเรื่องและ แสดงการกระทำต่าง ๆ อย่างชัดเจน และหนังสือภาพนี้ยังเป็นที่ยอมรับ เพราะเด็ก ๆ อ่านภาพ แล้วเข้าใจเป็นอย่างดี (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 7)

ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 นักการศึกษาชาวยุโรปชื่อ คอมินิอุส (Comenius) ได้เขียน หนังสือภาพชื่อโอบิส พิคตัส (Obis Pictus) ตรงกับปีพุทธศักราช 2197 เพื่อใช้สอนความหมาย ของคำและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพในหนังสือของเขา หนังสือโอบิส พิคตัส ของ คอมินิอุส จึงถือว่าเป็นหนังสือภาพเล่มแรกที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดา แห่งภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก คือ แรนดอล์ฟ คัลดีคอต (Randolph Caldecott) (Berton 1973 : 123-125) และสำหรับหนังสือภาพของเด็กไทยได้แก่ หนังสือสอนตัวพยัญชนะ ก.ไก่ ถึง ฮ.นกยูง เป็นต้น (ปราณี เชียงทอง 2526 : 56)

หนังสือภาพในปัจจุบันเป็นสื่อที่ใช้ในการเรียนแพร่หลายมาก อาจจะใช้เป็นหนังสือเรียน โดยตรง หนังสืออ่านประกอบ หรืออ่านเพื่อเสริมทักษะของนักเรียนเฉพาะด้าน การอ่านจึงเป็น การทำกิจกรรมที่สำคัญมาก เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ คนที่มีความสามารถในการอ่าน ดีย่อมมีโอกาสแสวงหาความรู้จากหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการ อ่านน้อย (ไชศรี วรรณภริธา 2524 : 2) เช่นเดียวกับการเรียน ถ้านักเรียนมีความสามารถในการ อ่านแล้ว ก็จะทำให้การเรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ผลดีไปด้วย ดังคำพูดที่ว่า "การอ่าน เป็น หัวใจของกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนของนักเรียน" (ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ 2505 : 147) ด้วยเหตุผลอันสำคัญนี้เอง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ทราบได้ว่า การเรียนการสอนเท่าที่

ผ่านมา นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาไปแล้วยังอ่านเขียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร และไม่สามารถนำความรู้จากการอ่านและการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดวงเดือน สุภิกุลย์ 2522 : 2) การแก้ไขปัญหาการอ่านของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นจุดหนึ่งที่สามารถแก้ไขได้ก็คือ ความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล แต่ความแตกต่างเป็นรายบุคคลจะตามไปแก้ทุกจุดทุกคนค่อนข้างจะยาก จึงนำที่จะหาสื่อมาใช้เพื่อสนองความแตกต่างในรายบุคคลและรายละเอียดอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยคิดว่าสื่อเบื้องต้นที่จะนำมาใช้แก้ปัญหานี้ก็คือ หนังสือภาพ หนังสือภาพเป็นสื่อที่จะช่วยให้เด็กได้เห็นภาพและคำอธิบายประกอบเรื่องพร้อม ๆ กันไป เป็นสื่อที่จะจูงใจให้เด็กรักการอ่าน เพราะภาพเพียงอย่างเดียวสื่อความหมายได้ไม่ครบถ้วน ในทำนองเดียวกันคำอธิบายเพียงอย่างเดียวก็ไม่ช่วยให้เด็กรู้สึกซึ่งและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดให้ได้ทั่วถึง และไม่สื่อความหมายพอที่จะให้เห็นภาพได้ชัดเจนนัก เคล (Dale 1955 : 534) เคยกล่าวไว้ว่า เป็นการอันตรายอย่างยิ่งที่จะพูดว่าภาพเพียงภาพเดียวให้ความหมายมากกว่าคำ เป็นพัน ๆ คำ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นเราน่าจะคิดได้ว่า ถ้าเอาภาพและคำมารวมกันก็จะเกิดผลที่สมบูรณ์ไม่น้อยด้วยเหตุนี้ เมื่อเอาภาพและคำมารวมกันแล้วสร้างเป็นหนังสือภาพขึ้นมาสักเล่มหนึ่ง นำมาใช้ทดลองกับเด็กนักเรียนก็จะทราบความต้องการของนักเรียนได้ แต่ภาพและคำควรจะมีอะไรที่แตกต่างกันไปบ้าง งานวิจัยที่ค้นพบมีมาบ้างแล้วที่วิจัยทางภาพและคำอธิบาย ส่วนใหญ่ที่พบจะวิจัยในเรื่องของภาพ เช่น ภาพสีเหมือนจริง ภาพสีไม่เหมือนจริง ภาพลายเส้น ภาพการ์ตูน ฯลฯ ส่วนคำอธิบายเรื่องหรือภาพประกอบเท่าที่พบไม่ได้จำแนกรูปแบบของเนื้อหาไว้ ผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะหาหรือให้ความสำคัญกับคำอธิบายนี้ด้วยเช่นกัน โดยทดลองหารูปแบบที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านสำหรับเด็กต่อไป

สื่อการสอนประเภทรูปภาพเป็นหนังสือที่มุ่งให้เกิดอารมณ์ รูปภาพจะให้ความรู้สึกสูงมาก หากใช้ร่วมกับคู่มือฝึกทักษะ จะช่วยขยายประสบการณ์ด้านอารมณ์ได้ดี รูปภาพเป็นสื่อที่ช่วยลดเวลาการสอนของครู ทั้งยังช่วยในการฝึกสมองได้ดีเท่า ๆ กับการฝึกทางกายภาพ ด้วยคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวเอง โดยที่ทั้งฟิล์มและรูปภาพต่างก็ช่วยดึงดูดความสนใจ

ของนักเรียนให้สนใจในบทเรียนตลอดเวลาแห่งการเรียน (Bierstedt and Others 1955 : 146-147) ในทำนองเดียวกันกับ วิททิช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller 1968 : 93-96) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพเอาไว้ว่า ภาพเป็นภาษาสากล ทั้งยังให้ประโยชน์ในด้านช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ เราใจให้เกิดการอภิปรายช่วยให้มองเห็นปัญหา ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความคิดจากสิ่งและแนวทางอันนี้เองทำให้เกิดงานวิจัยต่าง ๆ ตามมา อาทิเช่น การวิจัยที่เกี่ยวกับครูในการใช้หนังสือแบบเรียนพบว่าสภาพที่จะนำไปสู่ปัญหา คือ การใช้ภาพประกอบไม่ชัดเจน และมีขนาดเล็กเกินไป สีของภาพประกอบไม่เหมือนของจริง แผนที่ชัดเจนและคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงในปัจจุบันไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหนังสือเรียนได้ หนังสือเรียนบางครั้งไม่ได้เสนอแนะกิจกรรมไว้ หรือเสนอแนะกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ จึงวางแผนการสอนได้ยาก เนื้อหาบางตอนในบทเรียนยากเกินไป ไม่เป็นรูปธรรม เป็นเรื่องไกลตัวสำหรับนักเรียน จุดใหญ่ของปัญหานี้คือ เนื้อหาบางตอนอ่านทำความเข้าใจด้วยตนเองได้ยาก (วนิดา เสวกครุฑพร 2522 : 34-41) ด้วยเหตุนี้เราจึงจัดว่า ภาพมีความสำคัญ คือ เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) อย่างหนึ่งซึ่งมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจอย่างรวดเร็ว (มานี ธรรมครองอาตม์ และนาฏ เฉลียว สุนาวงศ์ 2500 : 15-36) โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกที่มีต่อวิชาเรียน เช่น ความชอบ หรือไม่ชอบ (เสนาะ ธรรมครองอาตม์ 2521 : 45) รูปภาพเหมาะสำหรับสื่อความหมาย อธิบายความหมายของข้อความหรือเรื่องราวให้เห็นภาพพจน์ได้ชัดเจน เข้าใจในเนื้อหามากขึ้นง่ายขึ้น (พินทุ พฤกษ์ศรี 2504 : 28-46) ตลอดจนช่วยสร้างจินตนาการของผู้เรียนให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง (ละเมียด ลิมาอักษร 2519 : 26-32) และยังทำให้หนังสือน่าอ่าน ผู้อ่านสามารถเห็นแนวความคิดและตีความหมายของ เนื้อเรื่องที่แสดงขั้นตอนการกระทำได้จากภาพ โดยไม่ต้องอธิบายถ้อยคำมากนัก ดังที่ปรากฏในหนังสือคู่มือสาธิตวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ (Nolen and Goatz 1959 : 149-159) แฮนนา และแมคแอลลิสเตอร์ (Hanna and McAllister 1960 : 46) กล่าวว่า รูปภาพไม่จำเป็นสำหรับวัยรุ่น เหมือนกับที่มีความสำคัญต่อเด็กเล็ก

ฉะนั้น การสร้างหนังสือภาพ จึงจะอาศัยภาพเพียงอย่างเดียวที่จะให้สมบูรณ์ในตัวเองไม่ได้ เพราะภาพบางภาพต้องการคำอธิบาย ซึ่งแจ่มชัดข้อความบางอย่างที่ไม่สามารถแทนด้วยภาพได้ และในบางครั้งก็จำเป็นมากเสียด้วยที่จะต้องใช้ทั้งภาพและคำมาประกอบกัน จากการสัมมนา เรื่องการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กของกรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2515 : 53) ได้กล่าวถึง เนื้อหาที่เหมาะสมในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กว่ามีวิธีการเสนอเนื้อหาอยู่ 3 รูปแบบคือ

1. แบบบรรยาย (Narration) เป็นการเสนอเรื่องราวติดต่อกันไป
2. แบบสนทนา (Dialogue) เป็นการเสนอเรื่องราวโดยการสนทนาโต้ตอบ
3. แบบผสม (Narration and Dialogue) คือการนำเอาทั้ง 2 รูปแบบมาประยุกต์เข้าด้วยกัน

การเสนอเนื้อหาในแต่ละแบบนี้ ต่างมีข้อดี ข้อเสีย และข้อจำกัดที่แตกต่างกันไป การเสนอเนื้อหาแบบบรรยายนั้นทำให้ผู้อ่านเห็นภาพจนที่ชัดเจน ผู้อ่านได้รับสาระสำคัญของการอ่านเนื้อหาจากเรื่องทีอ่านอย่างละเอียดชัดเจน (กรมวิชาการ 2510 : 140) ส่วน คาลลาฮาน (Callahan 1948 : 113) กล่าวว่า การเสนอเนื้อหาแบบสนทนานั้น จะทำให้น่าสนใจมากกว่าการเสนอเนื้อหาแบบบรรยาย เพราะการสนทนาแต่ละบทจะช่วยในการสร้างภาพพจน์ของฉาก เหตุการณ์และอากัปกริยาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามเรื่อง อีกทั้งช่วยให้การดำเนินเรื่อง เป็นไปด้วยความรวดเร็วสนุกสนาน (เป็เรื่อง กุมุท 2519 : 17) กล่าวไว้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพความคิดของรูปภาพที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และการเรียนการสอนในสถานการณต่าง ๆ นั้น เป็นการยากที่จะสรุปผลได้ออกมาว่า รูปภาพเข้าไปช่วยส่งเสริมหรือส่งผลต่อสภาพการเรียนแบบต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากในสภาพความเป็นจริงโดยทั่วไปนั้น ไม่ค่อยได้ใช้ภาพแยกออกไปจากสื่ออื่น ๆ คือ คำพูด คำบรรยาย หรือข้อความต่าง ๆ

การใช้ภาษาในการพูดบรรยายนั้น ควรเลือกใช้คำง่าย ๆ เข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน ประโยคไม่ควรยาวมากนัก ส่วนการใช้ภาษาในการบรรยาย ที่ยาวมากจะทำให้ผู้อ่านเกิด

ความงุนงงตามไม่ทัน ถ้าจะให้ดีควรให้กระทัดรัด การบรรยายยาวเกินไปนั้นนอกจากจะทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายแล้ว อาจทำให้พลาดจุดสำคัญของเรื่องราวไปได้ ถ้าจำเป็นต้องใช้ศัพท์วิชาการ ก็ควรอธิบายคำสั้น ๆ คำสะแลงหรือคำล้อเลียนต่าง ๆ แม้ในบางครั้งจะช่วยให้ผู้ฟัง ผู้อ่านสนุกสนานและเป็นกันเองมากขึ้นก็ตาม แต่จะต้องระมัดระวังและเลือกใช้ให้ดี (ชลธิชา กลัคอยู่ และคณะ 2517 : 124-125)

ดังนั้นจึงน่าที่จะได้มีการหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพที่ใช้วิธีการเสนอรูปแบบของเนื้อหาต่างกันว่าแบบใดจะส่งผลต่อการเรียนรู้กับนักเรียนระดับอายุเท่าใดมากที่สุด ทั้งนี้เพราะหนังสือผลิตขึ้นเพื่อ เป็นสื่อในการ เสนอความคิดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทุกขั้นตอนในการผลิตจึงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ผสมผสานกัน เพื่อให้หนังสือมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ และสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้ ปัจจัยที่ทำให้เด็กอยากอ่านหนังสือได้แก่ การใช้ภาษา ความรู้ แรงจูงใจ การรับรู้ ระดับอายุ หนังสือจะต้องมีเครื่องชี้นำหลายอย่าง เพื่อช่วยในการอ่านและทำความเข้าใจในเนื้อหา นักวิจัยบางท่านกล่าวว่า สิ่งที่ทำให้เด็กอยากอ่านและสิ่งที่ทำให้เด็กอ่านได้เท่าเทียมกัน ในการศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยให้อ่านหนังสือแบบ เรียนกับการสอนโดยวิธีอื่นบางวิธี พบว่าผลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กอายุ 9-13 ปี ชอบรูปแบบของหน้าหนังสือคล้ายผู้ใหญ่และถ้าหนังสือแบบเรียนได้มีการออกแบบและผลิตขึ้นอย่างดีแล้ว จะสามารถเสนอเนื้อหาของ เด็กชั้นสูง ๆ แก่เด็กในชั้นที่ต่ำกว่าได้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ได้ศึกษาก็คือ เด็กพยายามหลีกเลี่ยงตัวหนังสือ การได้พบความจริงข้อนี้ทำให้ภาพประกอบหนังสือแบบ เรียนมีความสำคัญยิ่งคือหนังสือที่ใช้ หนังสือที่สมบูรณ์จึงควรมีทั้งภาพและคำบรรยายประกอบกัน ในส่วนที่เป็นคำบรรยายนั้นจะช่วยในการ เรียนรู้ เนื้อหา เกี่ยวกับการจำแนกประเภท เรื่องราว ที่เกี่ยวกับความน่าจะเป็น ควรจะเป็นหรือจะเป็น ทั้งยังช่วยให้เกิดความจำในระยะยาวด้วย

ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านศึกษาวิจัย วิเคราะห์ว่า สิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ มิใช่อยู่ที่การสร้างแบบเรียนดีเพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับขั้นตอนของการพัฒนาการของเด็กด้วย เช่นกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับอายุ ประสบการณ์ ความจำ

สิ่งเหล่านี้มีว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มากตามลำดับขั้นของการพัฒนาการด้วยเช่นกัน คงไม่มีใครที่จะปฏิเสธได้ว่า นักเรียนที่มีอายุมากกว่า จะเรียนรู้ได้เร็วกว่าและเป็นนามธรรมกว่านักเรียนที่มีอายุน้อย ในสภาวะแวดล้อมและสภาพการณ์เดียวกัน และในทำนองเดียวกัน เด็กที่มีวัยเดียวกันแต่อยู่ในสภาพการณ์และสภาวะแวดล้อมต่างกัน การเรียนรู้ก็อาจต่างกันได้

จากปัญหาและเหตุผลเหล่านี้ จึงน่าที่จะได้ศึกษา เปรียบเทียบรูปแบบของหนังสือภาพที่มีวิธีการเสนอเนื้อหาต่างกัน กับระดับอายุของผู้เรียน เพื่อที่จะหาสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัย และด้วยเหตุนี้จึงเกิดงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้นมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเสนอเนื้อหาของหนังสือภาพขาวดำ กับระดับอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีอายุต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหนังสือภาพที่มีวิธีเสนอเนื้อหาใน 3 รูปแบบต่างกัน คือแบบบรรยาย แบบสนทนา และแบบสนทนาพร้อมกับบรรยาย
2. นักเรียนที่มีอายุระดับเดียวกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากหนังสือภาพที่มีวิธีเสนอเนื้อหาในแต่ละรูปแบบ แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่อายุมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหนังสือภาพแบบบรรยาย ได้ดีกว่านักเรียนที่มีอายุน้อย
4. นักเรียนที่มีอายุน้อย จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากหนังสือภาพแบบสนทนาพร้อมกับบรรยาย ได้ดีกว่าแบบอื่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. รูปแบบการ เสนอเนื้อหาของหนังสือภาพที่จะศึกษานี้มุ่งศึกษาใน 3 รูปแบบ คือแบบบรรยาย แบบสนทนา และแบบสนทনার่วมกับบรรยาย
2. เนื้อหาของหนังสือภาพจะเป็นเรื่อง กระตุกสันหลังของชาติ ในกลุ่มวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ กระทรวง - ศึกษาธิการ ซึ่งแต่ละชุดที่ใช้จะมีระดับความยากง่ายของภาษาและความยากง่ายของ เนื้อหาค่ากัน ตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างการทดลอง
3. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จะศึกษาเฉพาะระดับความรู้และความเข้าใจในการอ่านเท่านั้น
4. ระดับอายุของนักเรียนที่จะศึกษา คือ ระดับอายุ 6-7 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ระดับอายุ 8-9 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) และระดับอายุ 11-12 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. หนังสือภาพ หมายถึง หนังสืออ่านที่มีภาพและคำอธิบายอยู่ร่วมกันโดยเน้นที่ภาพ 1 ภาพ ต่อคำอธิบาย หรือข้อความใน 1 หน้า
2. การบรรยาย หมายถึง การบรรยายเรื่อง บรรยายฉาก บรรยายรายละเอียด หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้มองเห็นภาพพจน์ได้แจ่มแจ้งชัดเจน เป็นการบรรยายให้ผู้อ่านได้รู้จักสิ่งต่าง ๆ โดยไม่เอาตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับ อาจเป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว หรือสภาพท้องถิ่น
3. การสนทนา หมายถึง ถ้อยคำที่ตัวละครใช้พูดกัน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินเรื่องและฉากด้วย และบทสนทนามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้อ่าน

เข้าใจรายละเอียดในเรื่องนั้น โดยมีตัวละครเดินเรื่อง

4. การสนทนาร่วมกับบรรยาย หมายถึง การนำการบรรยายและการสนทนา มาผสมผสานให้กลมกลืนกัน โดยเลือก เนื้อหาที่ควรจะสนทนาหรือบรรยายให้เหมาะสมกับเหตุการณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กต่อไป
2. ทำให้ทราบรูปแบบของการ เสนอ เนื้อหาที่เหมาะสมในหนังสือภาพกับระดับอายุของผู้เรียน
3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารระดับสูง และระดับกลางที่จะจัดแนวทางการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อประสิทธิผลในการเรียนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย